21. MEDNARODNO STROKOVNO SREČANJE

KNJIŽNICA – IGRIŠČE ZNANJA IN ZABAVE

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

Mladi danes berejo v okolju, ki se hitro spreminja, saj je internet temeljito preobrazil tako vlogo bralcev kot samih knjižnic. Pred pojavom spleta so bile knjižnice osrednja točka znanja, danes pa je prva izbira internet – digitalna džungla (dez)informacij, instantnih novosti in svetovne literature. Besedila do mladih prihajajo v najrazličnejših oblikah, od klasičnih romanov do kratkih spletnih objav in multimedije. V takšnem okolju vprašanje ni več le, ali mladi sploh berejo, temveč kako to počnejo, kaj iz prebranega razumejo in kaj jim v poplavi podatkov uhaja.

V tem informacijskem obilju knjižnice dobivamo novo vlogo – postajamo kompas pri opolnomočenju mladih bralcev v digitalnem oceanu. Da bi bili pri tem uspešni, se moramo najprej sami suvereno znajti na spletu in znati z mladimi vzpostaviti dialog o njihovih digitalnih bralnih navadah. Naloga knjižničarjev ni le spremljanje bralnih navad, temveč njihovo aktivno oblikovanje – od načina ponujanja literature do usmerjanja pozornosti in spodbujanja kritičnega razumevanja.

Letošnji mednarodni strokovni posvet zato posvečamo mladim in razvoju bralne pismenosti v sodobnem izobraževalnem ter digitalnem okolju. V središču programa bo predstavitev ključnih smernic iz poročila Evropske komisije / NESET / EENEE „Effective Practices for Literacy Teaching (2025)".

Program bo vključeval vabljena predavanja strokovnjakov iz Hrvaške in Slovenije o razvoju branja, motivaciji in vplivu sodobnih medijev. Teoretična izhodišča bomo nadgradili s predstavitvami primerov dobre prakse in interaktivno delavnico, sklenili pa z odprto debato mladih na okrogli mizi. Naš cilj je povezati strokovna in znanstvena spoznanja z dejansko izkušnjo mladih ter tako okrepiti bralno pismenost kot eno ključnih kompetenc 21. stoletja.

Strokovno srečanje bo izvedeno s finančno podporo Ministrstva za kulturo in medije Republike Hrvaške.

Kontakt in informacije:

Knjižnica Mirana Jarca Novo Mesto

Petra Kovič
tel.: +386 7 393 4 670
e-mail: petra.kovic@kmj.si

Maja Ivanež
tel.: +386 7 393 4 670
e-mail: maja.ivanez@kmj.si

Mestna knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovec

Vedrana Kovač Vrana
tel: +385 47 412 377 (124)
e-mail: vedrana@gkka.hr

Republika Hrvatska Ministarstvo kulture i medija
Republic of Croatia Ministry of Culture and Media

21. MEDNARODNO STROKOVNO SREČANJE
KNJIŽNICA – IGRIŠČE ZNANJA IN ZABAVE

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

Ponedeljek, 9. november 2026

09:00 POZDRAVNI NAGOVORI

09:15 - 10:45 STROKOVNA PREDAVANJA

- **DR. COLIN HARRISON,** University of Nottingham (Predavanje v živo preko videokonferenčne povezave)
  Improving reading in Croatia and Slovenia: Effective Practices for Literacy Teaching
- **DR. ANA VOGRINČIČ ČEPIČ,** Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
  Bralno vedênje mladih: odnos, afinitete in prakse
- **DR. SC. ANITA PETI-STANTIĆ,** Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
  Čitanje s mladima i za mlade kako bi čitali samostalno

10:45 ODMOR

11:00 DELAVNICA

- **IZR. PROF. DR. SC. MARKO KOVAČIĆ,** Sveučilište u Rijeci, Centar za studije mira i konflikata
  Knjižnica i mladi: što možemo naučiti od youth worka?

11:45 ODMOR

INFORMACIJE IN PRIJAVA

12:00–13:00 DOBRE PRAKSE

- **ALENKA MAHAJNC,** Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin
  Moja knjižnica deset let pozneje: dolgoročne sledi bralnega projekta
- **VEDRANA KOVAČ VRANA,** Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac, **VERA JAĆIMOVIĆ,** Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto
  Kako smo mladima približili strip - iskustvo projekta Comic Zone
- **EVA ZADRAVEC,** Mestna knjižnica Ljubljana
  Knjižna kavarna: kako z bralnim klubom privabiti mlade k branju in obisku knjižnice

13:00 KOSILO

13:45–15:00 OKROGLA MIZA

Kdo tam bere? Tko to tamo čita?

sodelujejo:

- **Dejan Šiptar** (Osnovna škola Josipa Badalića, Graberje Ivanićko)
- **Jernej Balant** (Srednja ekonomska šola Novo mesto)
- **učenci in dijaki slovenskih in hrvaških šol**

moderira: **mag. Maja Božič** (Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto)

KAJ LAHKO KNJIŽNICE NAREDIMO, DA BOMO PROSTOR TUDI ZA MLADE?

Strokovno srečanje bo izvedeno s finančno podporo Ministrstva za kulturo in medije Republike Hrvaške.

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

STROKOVNA PREDAVANJA

DR. COLIN HARRISON
University of Nottingham

Improving reading in Croatia and Slovenia: Effective Practices for Literacy Teaching

(Predavanje v živo preko videokonferenčne povezave)

A serious learning loss in literacy has occurred for many students across Europe due to COVID-19, and these effects will last for at least 20 years. Literacy development involves many stakeholders: schools and teachers are vital, but parents, librarians, social workers and health professionals, as well as local and national governments, all make enormously important contributions.

Literacy development starts from birth: children's experience of songs, nursery rhymes, interactive play and stories between ages 0 and 3 predict reading performance at age 12. Family literacy programmes that promote home literacy activities are very valuable, especially for migrant and less advantaged communities. European Commission reports recommend quality ECEC in every EU Member State, with publicly funded provision for all.

When school begins, teaching children to decode and recognise words is important, but so is print-related play, reading storybooks and talking about books. As children get older, free reading (including rereading), in classrooms that have developed a culture of reading, helps to develop fluency and comprehension. In primary education, the teaching of reading in schools should be personalised, with reading and reading achievement being celebrated. (The picture is of a 'Reading Tree'- every time a child finishes reading a book, they add their name, and the name of the book, to a 'leaf', which then goes on the tree.) The teaching of decoding needs to be balanced with the enjoyment of stories and writing, and developing comprehension should be linked with developing talk and vocabulary. The development of children's digital skills also begins in primary school. Support for struggling readers is vital, and every teacher should have some knowledge of how to deliver this. Many catch-up programmes are now in place that have shown good outcomes in developing vocabulary, word recognition, comprehension, motivation and self-esteem, all of which are important (see the 'Good Practice' examples in the EPLT report).

At secondary level, as in adult life, knowledge and information are no longer primarily delivered by a teacher. Instead, they come from text, from books, from the internet and from multimedia. Teachers and librarians have an important role to play in helping readers to access and navigate this world of data. Reading comprehension is one of the brain's most challenging and demanding achievements, and every teacher in primary and secondary education and beyond needs to understand how they can help their learners to achieve this.

Link to the EPLT report: https://tinyurl.com/ELTP-Full-Report

Link to the ELPT Factsheets: https://tinyurl.com/EPLT-Factsheets

KAJ LAHKO KNJIŽNICE NAREDIMO, DA BOMO PROSTOR TUDI ZA MLADE?

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

STROKOVNA PREDAVANJA

DR. ANA VOGRINČIČ ČEPIČ
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Bralno vedênje mladih: odnos, afinitete in prakse

V prispevku bom skušala na osnovi prebranih študij, predvsem pa na podlagi svojih opazovanj in raziskovanj očrtati odnos mladih do branja, ki ni enoznačen in zato tudi ni enoznačno brezupen, pač pa močno pogojen s spremenjeno naravo branja in načini sodobne komunikacije.

Dotaknila se bom bralnih izbir mladih bralcev, odnosa do slovenščine, obveznega branja in branja v angleščini, pa tudi vpliva BookToka in potencialov digitalne bralne družabnosti. Branje ni zgolj kognitivni proces, ampak tudi telesna, materialna in emocionalna dejavnost, pri kateri svojo vlogo odigrajo številni zunajbesedilni dejavniki, kot so čas in prostor branja, sama predmetnost besedila in konkretna bralna situacija, ki soustvarjajo bralno izkušnjo in jih velja prepoznati kot pomembne dejavnike boljšega razumevanja in učinkovitejšega spodbujanja branja.

Poudarila bom tudi pomen branja za užitek in vlogo pogovarjanja o branju ter opozorila na zgodovinsko spreminjanje našega vrednotenja branja, na koncu pa podala še nekaj predlogov, kako naprej.

Strokovne reference avtorja / Stručne reference autora

ANA VOGRINČIČ ČEPIČ je izredna profesorica sociologije kulture; zaposlena je na Filozofski fakulteti UL, kjer predava na Oddelku za sociologijo in na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. Raziskovalno se ukvarja z antropologijo in fenomenologijo branja, torej z načini, kako ljudje berejo, kako se branje vpleta v njihovo vsakdanje življenje in vpliva nanj, kakšne so njihove bralne izkušnje in bralna doživetja. Posebej jo zanimajo materialni in kontekstualni aspekti branja, kot so vpliv okoliščin in načinov branja, in kako navadni, neprofesionalni bralci – med njimi tudi učenci, dijaki in študentje – govorijo o svojem branju, zadnja leta pa se ukvarja tudi s strategijami spodbujanja branja oz. t.i. pedagogiko branja za užitek.

Je avtorica več znanstvenih besedil, med letoma 2023 in 2025 pa je koordinirala mednarodni evropski projekt Erasmus+ na temo Bralni motivatorji v digitalni dobi: novi pristopi spodbujanja branja za užitek v osnovni šoli.

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

STROKOVNA PREDAVANJA

DR. SC. ANITA PETI-STANTIĆ
Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet

Čitanje s mladima i za mlade kako bi čitali samostalno

Izlaganje će biti posvećeno promišljanju suvremenog obrazovnog okružja, kako zbog utjecaja digitalnih tehnologija na dostupnost znanja, tako i zbog njihova utjecaja na pažnju i koncentraciju mladih. U tom će se kontekstu govoriti o mogućnostima razvoja čitalačke pismenosti iz perspektive potrebe za promjenom obrazovne paradigme koja se primarno tiče sagledavanja i vrednovanja svih koraka u cjelovitom procesu obrazovanja i odgajanja mladih čitatelja. Stoga će naglasak izlaganja biti na uključivanju mladih u odabir tekstova i na razgovorima o tekstovima prije, tijekom i nakon čitanja na nov način, tako da se doista uzme u obzir njihovo mišljenje i njihovo čitanje. To će logično povezuje sa središnjim dijelom izlaganja, koji će biti posvećen radu na tekstu i radu s tekstom, zato što upravo to razlikovanje smatram okosnicom suvremenog podučavanja čitanja. S obzirom na to da se mnogi mladi danas, kao što znamo iz literature, suočavaju s nepovjerenjem u tekst koje je primarno uvjetovano nedovoljno uvježbanom čitalačkom pismenošću, govorit ću i o strategijama i postupcima koji tim mladim ljudima, ali i svima drugima, mogu pomoći da se oslobode straha od teksta i da nepovjerenje zamijene povjerenjem. Te strategije kreću od vježbi pažljivoga slušanja, preko jezičnih igara kojima se uvježbava pripovijedanje i koncentracija, do motivacije za samostalno čitanje.

Strokovne reference avtorja / Stručne reference autora

ANITA PETI-STANTIĆ profesorica je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje predaje poredbenolingvističke i slovenističke kolegije. Bavi se kontrastivnom hrvatsko-slovenskom gramatikom te teorijom i praksom prevođenja bliskosrodnih jezika. Napisala je slovensko-hrvatski i hrvatsko-slovenski rječnik (Mozaik knjiga, 2013.) te tri lingvističke monografije, *Jezik naš i/ili njihov: vježbe iz poredbene povijesti južnoslavenskih standardizacijskih procesa* (Srednja Europa 2008.) te, s prijateljem i kolegom Keithom Langstonom, *Hrvatsko jezično pitanje danas: identiteti i ideologije* (Srednja Europa 2013.) i Language Planning and National Identity in Croatia (Palgrave MacMillan, 2014).

Tri je godine provela u Americi istražujući informacijsku strukturu rečenice i odnos semantike i sintakse u Centru za kognitivne studije Sveučilišta Tufts i uživajući u blagodatima bostonskoga akademskog života. Nakon povratka u Zagreb intenzivno se posvetila istraživanju i promociji čitanja. Upravo priprema novo izdanje knjige objavljene s Vladimirom Velički, *Jezične igre za velike i male* (Alfa, 2008), a uz to je objavila tri knjige na temu čitanja, samostalno *Čitanjem do (spo)razumijevanja: Od čitalačke pismenosti do čitateljske sposobnosti* (Naklada Ljevak, 2019.) i s kćeri, tada maturanticom, Vedranom Stantić *Znati(želja): Zašto mladi trebaju čitati popularnoznanstvene tekstove, i to odmah?* (Naklada Ljevak, 2021.) i *Putovanje u nepoznato: Zašto se bavim znanošću i kako je došlo do toga?* (Naklada Ljevak, 2021).

KAJ LAHKO KNJIŽNICE NAREDIMO, DA BOMO PROSTOR TUDI ZA MLADE?

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

Od 2017. do 2021. vodila je projekt Hrvatske zaklade za znanost *Modeliranje mentalne gramatike hrvatskoga: ograničenja informacijske strukture*, u okviru kojeg je održala nekoliko desetaka radionica i predavanja za učitelje, učenike, roditelje i zainteresiranu javnost te je, zajedno s kolegama, izradila i učinila javno dostupnom *Hrvatsku psiholingvističku bazu*.

Od 2022. je godine uključena u provedbu i promociju nacionalnog projekta *Rođeni za čitanje*, a od jeseni 2025. u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti vodi projekt *Socijalna konstrukcija apstraktnih značenja čitanjem (SKAZ)*.

Uz znanstveni rad, prevodi sa slovenskoga i engleskoga. U posljednjih nekoliko godina objavljeno joj je više od 70 knjiga prijevoda, a dobitnica je najvećeg prevoditeljskog priznanja u Republici Sloveniji, Lavrinove diplome. Sudjelovala je u radu na Cjelovitoj kurikularnoj reformi za *Jezično-komunikacijsko područje* te je bila dio radne skupine koja je osmislila *Nacionalnu strategiju poticanja čitanja*, koju je Vlada Republike Hrvatske donijela u studenome 2017. godine.

Od samoga je početka kao ambasadorica projekta uključena u *Čitanje u fokusu*, projekt namijenjen poticanju čitanja srednjoškolaca.

Članica je Hrvatskog filološkog društva i Društva hrvatskih književnih prevodilaca.

U virtualnom životu obitava na adresi dostupnoj na Filozofskom fakultetu, a u stvarnom životu svakodnevicu provodi sa svojim najbližima, najčešće sa svoje troje djece Mirtom, Ljudevitom i Vedranom i troje unuka Alinom, Iskrom i Tomom.

KAJ LAHKO KNJIŽNICE NAREDIMO, DA BOMO PROSTOR TUDI ZA MLADE?

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

RADIONICA

IZR. PROF. DR. SC. MARKO KOVAČIĆ
Sveučilište u Rijeci, Centar za studije mira i konflikata

Knjižnica i mladi: što možemo naučiti od youth worka?

Čitate li ovo kao knjižničar koji radi s mladima i ponekad se pitate zašto standardni programi ne privlače tinejdžere onako kako biste željeli? Odgovor možda nije u sadržaju koji nudite, nego u pristupu.

O čemu je radionica?

Youth work je profesionalna praksa koja desetljećima uspješno privlači i angažira mlade koji bježe od svega što izgleda kao institucija. Njegovi temeljni principi: dobrovoljnost, izgradnja odnosa, polaženje od interesa mladih i participacija, mogu biti snažan alat i za knjižničare koji žele razvijati čitateljesku pismenost na novi način.
Na radionici ćemo predstaviti konkretne primjere iz knjižnica u različitim zemljama koje su youth work principe pretvorile u programe poticanja čitanja s dokazanim učinkom. Vidjet ćemo modele u kojima tinejdžeri preuzimaju aktivnu ulogu umjesto pasivne, knjižnica izlazi iz svojih zidova u zajednicu, programi nastaju zajedno s mladima, i upravo zato funkcioniraju.
Drugi dio radionice posvećen je praktičnoj primjeni: u skupinama ćete adaptirati odabrane modele za vlastitu knjižnicu i lokalni kontekst. Cilj nije kopirati tuđa rješenja, nego razumjeti što u njima funkcionira i zašto - i primijeniti tu logiku.

Za koga je radionica?

Radionica je namijenjena knjižničarima koji rade s mladima ili žele pokrenuti nove programe za ovu korisničku skupinu. Nije potrebno prethodno znanje o youth worku, sve što trebate je interes za inovativne pristupe radu s tinejdžerima.

Što ćete dobiti?

- razumijevanje ključnih youth work principa primjenjivih u knjižničnoj praksi
- pregled inovativnih programa poticanja čitateljeske pismenosti iz različitih zemalja
- konkretnu ideju prilagodbe za vašu knjižnicu
- mrežu kolegica i kolega s kojima možete nastaviti razmjenu iskustava

Struktura radionice

- Youth work - što je i zašto je važan za knjižnice?
- Primjeri dobre prakse iz knjižnica u svijetu
- Praktična primjena - rad u skupinama s konkretnim prijedlozima

Knjižnice i mladi - tema koja se u struci često spominje, ali rijetko dublje istražuje. Na ovoj radionici polazimo od jednog konkretnog pitanja: što knjižničari mogu naučiti od youth worka, profesionalne prakse koja desetljećima uspješno gradi odnos s mladima upravo tamo gdje institucije obično zataje? Kroz pregled inovativnih programa poticanja čitateljeske pismenosti iz knjižnica u različitim zemljama i praktični rad u skupinama, sudionici će dobiti alate za osmišljavanje programa koji mladi neće doživjeti kao još jednu školsku obvezu, nego kao prostor koji je stvarno njihov.

KAJ LAHKO KNJIŽNICE NAREDIMO, DA BOMO PROSTOR TUDI ZA MLADE?

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

DELAVNICA

IZR. PROF. DR. SC. MARKO KOVAČIĆ
Sveučilište u Rijeci, Centar za studije mira i konflikata

Knjižnica in mladi: kaj se lahko naučimo od mladinskega dela (youth worka)?

Ali berete to kot knjižničar, ki dela z mladimi in se včasih sprašujete, zakaj standardni programi ne pritegnejo najstnikov tako, kot bi si želeli? Odgovor morda ni v vsebini, ki jo ponujate, temveč v pristopu

O čem je delavnica?

Youth work je strokovna praksa, ki že desetletja uspešno priteguje in angažira mlade, ki bežijo pred vsem, kar deluje kot institucija. Njegovi temeljni principi: prostovoljnost, gradnja odnosa, izhajanje iz interesov mladih in participacija, so lahko močno orodje tudi za knjižničarje, ki želijo razvijati bralno pismenost na nov način.
Na delavnici bomo predstavili konkretne primere iz knjižnic v različnih državah, ki so principe youth worka preoblikovali v programe spodbujanja branja z dokazanim učinkom. Videli bomo modele, v katerih mladostniki prevzemajo aktivno vlogo namesto pasivne, knjižnica gre ven iz svojih zidov v skupnost, programi nastajajo skupaj z mladimi, in ravno zato delujejo.
Drugi del delavnice je namenjen praktični uporabi: v skupinah boste prilagodili izbrane modele za svojo knjižnico in lokalni kontekst. Cilj ni kopirati tuje rešitve, temveč razumeti, kaj v njih deluje in zakaj - in to logiko uporabiti.

Za koga je delavnica?

Delavnica je namenjena knjižničarjem ki delajo z mladimi ali želijo vzpostaviti nove programe za to skupino uporabnikov. Predznanje o youth worku ni potrebno - dovolj je zanimanje za inovativne pristupe k delu z najstniki.

Što ćete dobiti?

- razumevanje ključnih principov youth worka, uporabnih v knjižnični praksi
- pregled inovativnih programov spodbujanja bralne pismenosti iz različnih držav
- konkretno idejo za prilagoditev v vaši knjižnici
- mrežo kolegic in kolegov, s katerimi lahko nadaljujete izmenjavo izkušenj

Struktura radionice

- Youth work - kaj je in zakaj je pomemben za knjižnice?
- Primeri dobre prakse iz knjižnic po svetu
- Praktična uporaba - delo v skupinah s konkretnimi predlogi

Knjižnice in mladi - tema, ki se v stroki pogosto omenja, a redko globlje raziskuje. Na tej delavnici izhajamo iz enega konkretnega vprašanja: kaj se lahko knjižničarji naučijo od youth worka, strokovne prakse, ki že desetletja uspešno gradi odnos z mladimi ravno tam, kjer institucije navadno zatajijo? Skozi pregled inovativnih programov spodbujanja bralne pismenosti iz knjižnic v različnih državah in praktično delo v skupinah bodo udeleženci dobili orodja za oblikovanje programov, ki jih mladi ne bodo doživeli kot še eno šolsko obveznost, temveč kot prostor, ki je zares njihov.

KAJ LAHKO KNJIŽNICE NAREDIMO, DA BOMO PROSTOR TUDI ZA MLADE?

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

DOBRE PRAKSE

ALENKA MAHAJNC
Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin

Moja knjižnica deset let pozneje: dolgoročne sledi bralnega projekta

Moja knjižnica je bralna akcija Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin, namenjena predvsem tretješolcem Zgornjega Posočja. Od leta 2006 je povezala 20 generacij otrok, ki so v okviru projekta prebrali skoraj 30.000 knjig. Prispevek bo ob kratki predstavitvi zasnove projekta usmerjen predvsem v vprašanje njegovih dolgoročnejših učinkov. V ospredju bo generacija, ki je v projektu sodelovala pred približno desetimi leti in je danes ob koncu srednješolskega obdobja oziroma na prehodu v zgodnjo odraslost. Z neposrednim nagovorom nekdanjih udeležencev bralne akcije ter vključitvijo pogledov učiteljev bomo preverili, kako mladi danes uporabljajo knjižnico, kakšen odnos imajo do branja in literature ter ali sami prepoznavajo vpliv sodelovanja v projektu. Posebej nas bo zanimalo, ali po prehodu v adolescenco ohranjajo stik s knjižnico in ali jo danes doživljajo kot prostor izposoje gradiva, učenja, druženja ali preživljanja prostega časa. Prispevek želi ponuditi realen vpogled v dolgoročne sledi projekta ter spodbuditi razmislek o povezovanju bralnih programov za otroke s storitvami za mladostnike.

Strokovne reference avtorja / Stručne reference autora

ALENKA MAHAJNC je bibliotekarka v Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin in dolgoletna vodja bralne akcije Moja knjižnica. Njeno delo je usmerjeno v mladinsko knjižničarstvo, bralno kulturo in sodelovanje s šolami. V prispevku povezuje dvajsetletne izkušnje projekta z vprašanjem njegovih dolgoročnejših učinkov na odnos mladih do branja in knjižnice.

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

DOBRE PRAKSE

VEDRANA KOVAČ VRANA
Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac

VERA JAĆIMOVIĆ
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Kako smo mladima približili strip – iskustvo projekta Comic Zone

Kako potaknuti mlade na čitanje i približiti im strip kao medij koji povezuje književnost, likovnu umjetnost i kreativno izražavanje? U izlaganju ćemo predstaviti iskustva Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić" Karlovac i Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto stečena provedbom prekograničnog projekta ComicZone – „Strip zona: jedan dan, dva jezika, bezbroj priča", sufinanciranog iz programa Interreg Slovenija – Hrvatska 2021. – 2027.

Kroz praktične radionice izrade stripa, susrete s hrvatskim i slovenskim autorima, predavanja, izložbu i upoznavanje s novim tehnologijama mladima smo omogućili aktivno istraživanje svijeta stripa i vizualnog pripovijedanja. Poseban naglasak stavljen je na kreativno sudjelovanje, razvoj vizualne pismenosti te povezivanje čitanja i stvaralaštva.

Predstavit ćemo primjere aktivnosti, iskustva u radu s mladima i mogućnosti uključivanja stripa u knjižnične programe. Projekt je ujedno pokazao kako knjižnice kroz inovativne sadržaje i prekograničnu suradnju mogu poticati čitanje, kulturnu razmjenu i povezivanje mladih.

Ključne riječi: ComicZone, strip, mladi, poticanje čitanja, prekogranična suradnja.

Strokovne reference avtorja / Stručne reference autora

VEDRANA KOVAČ VRANA viša je knjižničarka, sociologinja i profesorica hrvatske kulture, zaposlena u Gradskoj knjižnici „Ivan Goran Kovačić" u Karlovcu, gdje vodi Središnju knjižnicu Slovenaca u Republici Hrvatskoj. Njezin stručni rad usmjeren je na manjinsko knjižničarstvo, očuvanje i promicanje slovenske kulturne i jezične baštine, razvoj kulturnih programa te jačanje prekogranične i međunarodne suradnje. Iskustvo je stekla u provedbi europskih i međunarodnih projekata, organizaciji kulturnih događanja i stručnih skupova te razvoju partnerskih odnosa između knjižnica i kulturnih ustanova. Koordinira tečajeve slovenskog jezika i sudjeluje u programima potpore knjižničnoj djelatnosti u pograničnim područjima. Aktivna je u Hrvatskom knjižničarskom društvu, gdje sudjeluje u radu Radne grupe za manjinske knjižnice.

VERA JAĆIMOVIĆ je vodja Službe mreže krajevnih knjižnic v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto. Z Mestno knjižnico »Ivan Goran Kovačić« Karlovec sodeluje pri razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnem območju ter pripravlja projekte za slovensko narodno skupnost na Hrvaškem. Vodi tudi bralni krožek »Beremo v temi«, ki deluje pod okriljem Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Novo mesto.

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

DOBRE PRAKSE

EVA ZADRAVEC
Mestna knjižnica Ljubljana

Knjižna kavarna: kako z bralnim klubom privabiti mlade k branju in obisku knjižnice

V Mestni Knjižnici Ljubljana od leta 2024 potekajo srečanja Knjižne kavarne, bralnega kluba, ki je namenjen mladim odraslim med 15. in 29. letom. Bralni klub vodiva zaposleni Eva Zadravec in Sara Tea Sotlar Bole. Srečujemo se enkrat mesečno, od oktobra do maja v kavarniškem delu Knjižnice Otona Župančiča. Knjižna kavarna je več kot le bralna skupina. Ravno zaradi specifike mladih in mladih odraslih, veliko delamo na samem vzdušju srečanj ter inovativnosti pri izvedbi, promociji in pristopu samem. Izbor obravnavanih knjig moderatorki prilagajava glede na interese udeležencev, pri čemer stremimo h kvalitetnim prevodnim in domačim literarnim delom raznolikih žanrov, ki s svojimi temami omogočajo poglobljene družbenokritične debate. Mladim ponudimo varen prostor, kjer lahko izrazijo svoje mnenje, navezujejo stike s sovrstniki in se preizkusijo v novih bralnih izzivih. Po odličnem odzivu letos nadaljujemo s tretjo sezono.

Strokovne reference avtorja / Stručne reference autora

EVA ZADRAVEC je kot bibliotekarka zaposlena v Knjižnici Otona Župančiča, največji enoti Mestne knjižnice Ljubljana. Kot somoderatorka vodi dve bralni skupini, Knjižno kavarno: bralni klub za mlade odrasle in spletno bralno skupino Brati inu obstati. S sodelavko Špelo Plestenjak sta izvedli prvo skupinsko mobilnost učečih se odraslih v Sloveniji. S člani spletne bralne skupine sta leta 2024 obiskali Oslo. Sodeluje pri objavah na TikTok profilu knjižnice, spremlja knjižne trende pri mladih odraslih ter piše anotacije. Leta 2025 je postala naj vnašalka portala Dobreknjige.si in leta 2026 območna urednica portala za Osrednjeslovensko regijo.

21. MEDNARODNO STROKOVNO SREČANJE
KNJIŽNICA – IGRIŠČE ZNANJA IN ZABAVE

KNJIŽNICE KOT KOMPAS V DIGITALNEM OCEANU

nova vloga knjižnic pri spodbujanju mladih bralcev

OKROGLA MIZA

DEJAN ŠIPTAR
Osnovna škola Josipa Badalića, Graberje Ivanićko

JERNEJ BALANT
Srednja ekonomska šola Novo mesto

Kdo tam bere? Tko to tamo čita?

Zanima nas kako lahko knjižnice postanejo privlačen, varen in neformalen prostor za mlade.

S šolskima knjižničarjema (Dejan Šiptar in Jernej Balant) ter osnovnošolci in srednješolci bomo razpravljali o:

- **Bralnih navadah mladih:** Kje in kaj v resnici berejo v digitalni dobi.
- **Doživljanju knjižnice:** Ali jo mladi vidijo kot prostor šolskih obveznosti ali kot okolje, kjer lahko prosto izrazijo svoje mnenje in ideje?
- **Knjižnici prihodnosti:** Kakšne formate dogodkov (npr. kavarniški bralni klubi, ustvarjalne delavnice) si želijo in kaj bi takoj spremenili?
- **Sodelovanju v praksi:** Kakšno podporo šolski knjižničarji potrebujejo s strani splošnih knjižnic in lokalne skupnosti, da bi ideje mladih zares zaživele?

Namen debate je skozi neposreden dialog z mladimi poiskati konkretne rešitve za oblikovanje knjižnic, v katere se bodo radi vračali.

Strokovne reference sodelujočih / Stručne reference sudionika

DEJAN ŠIPTAR radi kao knjižničar u OŠ Josipa Badalića u Graberju Ivanićkom. Uz bibliotekarstvo diplomirao je i engleski jezik i komparativnu književnost. U slobodno vrijeme posvećuje se čitanju i društvenim igrama, a njegova poluzanimljiva razmišljanja ponekad možete pronaći u online časopisu Perkatonic.

JERNEJ BALANT je univerzitetni diplomirani bibliotekar in knjižničar na Ekonomski šoli Novo mesto. Ljubezen do knjig, branja in knjižnic ga spremlja že od malih nog, zato verjetno ni presenetljivo, da je svojo poklicno pot našel prav med knjigami in ljudmi. V času študija je nabiral izkušnje na najrazličnejših področjih, kar mu je poleg strokovnega znanja prineslo tudi veliko življenjskih lekcij, prilagodljivosti in razumevanja ljudi. Z mladimi je sodeloval že v LokalPatriotu in Založbi Goga, danes pa ga najdemo v srednješolski knjižnici, kjer si prizadeva, da knjižnica ni le prostor knjig, temveč tudi prostor srečevanja, pogovora, idej in navdiha. Po naravi je komunikativen, odprt in nepopravljiv optimist, ki z veseljem sprejema nove izzive, projekte in pustolovščine. Uživa v dobri družbi, dobrem pogovoru in dobri knjigi, čeprav ne nujno v tem vrstnem redu. Verjame, da se skoraj v vsaki situaciji skriva kaj dobrega, in da imajo zgodbe, tako knjižne kot življenjske, največjo vrednost takrat, ko jih delimo z drugimi.

KAJ LAHKO KNJIŽNICE NAREDIMO, DA BOMO PROSTOR TUDI ZA MLADE?